

ΙΩΝΙΚΗ ΜΕΛΙΣΣΑ.

ΣΜΥΡΝΗ τῇ 8 Ιουνίου 1851

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ.

Εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἀνάγομεν ὅσα διδάγματα καὶ παραγέγματα συντείνουσιν εἰς τὴν κατὰ φύσιν ἀρ-
μοζοῦσαν καὶ κοινωνικῶς ἀναγκαίαν ἀνατροφήν τῶν
γυναικῶν, ὥστε νὰ γίνωνται ἀγαθαὶ οἰκοδόμοι
καὶ σύζυγοι καὶ μητέρες. Ὁ ἀνὴρ πρέπει νὰ
μανθάνῃ ἐκ παιδικῆς ἡλικίας παράτα τῶν γονέων καὶ
τῶν συγγενῶν καὶ φίλων διὰ λόγου καὶ παραδείγματος
εὐσέβειαν, ἐγκράτειαν, φιλοπονίαν, ὀλιγάρκειαν, φιλο-
μάθειαν, φιλοδικαιοσύνην, χρηστότητα κοινωφελῆ, ὅσα
ἐν ἐνὶ λόγῳ συντελοῦσιν εἰς τὸ ἀποδείξει αὐτὸν ποτὲ
εὐκατάστατον καὶ εὐπόληπτον οἰκογενειάρχην, ἀγα-
θὸν σύζυγον, πατέρα, συγγενῆ, καὶ χρηστὸν πολίτην.
Ἡ δὲ γυνὴ ὁμοίως εὐσέβειαν, ἐγκράτειαν, φιλεργίαν, ὀ-
λιγάρκειαν, σωφροσύνην, φιλομαθειαν, οἰκονομίαν, καὶ
τὴν συζυγονομίαν οὕτως εἰπεῖν. τοῦτέστι τὴν ἐπιστή-
μην τῶν τοῦ συζυγικοῦ βίου καθηκόντων, εἴτε δὲ τὴν τε-
κνογονίαν καὶ τεκναγωγίαν, ἢ ἀνατροφήν τῶν τέ-
κνων, πάντα τέλος ὅσα καθίστῳ τὴν γυναῖκα, (τὴν
φυσικὴν ταύτην ἀρχὴν τοῦ οἴκου, ἐπομένως καὶ τῆς κοι-
νωνίας, τροφὸν καὶ σύμβουλον καὶ συμπράκτορα τοῦ
οἰκογενειάρχου ἀνδρὸς, πηγὴν καὶ πρωτοδιδάκτορα καὶ
παντοτινὸν φίλον καὶ σύμβουλον τῶν τέκνων), σοφὴν,
χρήσιμον καὶ ἀληθῶς ἀξιοτίμον οἰκοδόμοισιν, σύζυ-
γον, μητέρα, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω.

Λόγοι καὶ τρόποι φέροντες ἐκ παιδικῆς ἡλικίας τὸν
ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα πρὸς τὴν ἀσέβειαν, τὴν φιληδο-
νίαν, τὴν ἀργίαν καὶ ὀκνηρίαν, τὴν ἀμάθειαν, τὴν ἀ-
σωτείαν, τὴν ἀδικίαν, τὴν ἀδιαφορίαν πρὸς τὰ κοινὰ,
τὴν ἀναίδειαν, τὴν κακοήθειαν καὶ τὰ τούτοις παρε-
πόμενα κακὰ εἶναι προφανῶς ἄσοφί, μωρὰ καὶ βλαβε-
ρὰ διδάγματα ἢ παραδείγματα, φθείροντα καὶ τὸ σῶμα

καὶ τὸν νοῦν καὶ τὴν ψυχὴν, ἐπομένως καὶ τὸ ἀνδρό-
γυνον καὶ τὸν οἶκον καὶ τὰ τέκνα καὶ ἅσαν τὴν κοι-
νωνίαν καὶ τὰς ἐπερχομένας γενεάς τοῦ ἔθνους, ὅπου
ἐπικρατεῖ δυστυχῶς τοιαύτη ἀνατροφή καὶ μαθήσις ἀ-
νδρῶν καὶ γυναικῶν.

Τοιαύτην ὅμως ἀνατροφήν, δηλαδὴ φθαρτικὴν τοῦ
σώματος, τοῦ νοῦ, τῆς ψυχῆς, τῆς κερδίας, τοῦ βί-
λαντιου, τῆς ὑπολήψεως, τοῦ οἴκου, τοῦ ἀνδρογύνου,
τῶν τέκνων, τῆς κοινωνίας, τοῦ ἔθνους μμοῦνται ἀτυ-
νέτως καὶ ἀπερισκέπτως παρὰ τῶν ἀσεβῶν ἀλλοφύλων
καὶ τῶν διεφθαρμένων λαῶν τῆς βιομηχανικῆς γράτης
Εὐρώπης· πολλοὶ τῶν Ἀθηναίων, τῶν Κερκνραίων, τῶν
Ἑρμοπολιτῶν, τῶν Ἰώνων καὶ ἰδίως τῶν ἡμετέρων
Σμυρναίων, τῶν φιλολόγων καὶ φιλαρέτων Βυζαντιῶν
καὶ ἰδίως τῶν Σταυροδρομιτῶν, καὶ τῶν Θεσσαλονικέ-
ων καὶ τῶν Κυπρίων καὶ πολλῶν ἄλλων ὁμογενῶν, ζη-
λεύοντες ἀνωφελῶς ξένας γλώσσας καὶ ξένα ἥθη καὶ ξέ-
νας ιδέας, καὶ ἀμελοῦντες ὅ,τι καλὸν ἔχουσιν ἐκ τῆς
ἱστορίας καὶ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς γλώσσης τοῦ ἔθνους.
Ἀλλοίμονον καὶ τρισαλλοίμονον εἰς τὸν ἄνθρωπον, κα-
θὼς καὶ εἰς τὸν λαόν, τὸν μὴ διακρίνοντα ἐν λόγῳ τὸ
καλὸν ἀπὸ τοῦ κακόν, ἵνα κατὰ τὸ εὐχρηλικὸν δοκιμά-
ζων τὰ πάντα κατέχῃ μόνον τὸ καλόν. Ὁ τοιοῦτος ἀρ-
γὰ μετανοεῖ καὶ κλαίει ἀθρησπεύτως.

Μεταξὺ τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων Γνωμιῶν ποιητῶν
τῆς γνωστῆς ἐκδόσεως τοῦ Σχυφῆρου καὶ Ταυχνητίου
ὑπάρχει καὶ τις Ναυμαχίος συγγραφέας Γαμικά πα-
ρα γέγραμτα, τοῦτέστι παραινέσεις περὶ συζυγικοῦ
βίου πρὸς τὰς γυναῖκας. Οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες δὲν πε-
ρελεῖσαν σχεδὸν τίποτε ἀπ' ὅσα χρειάζεται ὁ ἄνθρωπος,
ἵνα ζήσῃ καλῶς εἰς τὸν πρόσκαιρον καὶ μάταιον τοῦτον
κόσμον. Ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν πολλοὶ, ἂν ὅχι αἱ πλείο-
νες, ιδέας αὐτῶν ἐχάθησαν. Τὰς δὲ ἐπερχομένας καλὰς

παρὰ λαβόντες, οἱ νεώτεροι Εὐρωπαῖοι, προσέβησαν πολ-
 λὰς ἄλλας κακὰς, ὡς νέας καὶ ταύτας ἀξιολόγους ἐπι-
 νοήσεις, κατὰ περιφιλανθρίαν ἀσυγχώρητον, συμμιζάν-
 τες ἀσέβως καὶ ἀτεχνῶς τὰ πάντα, καλὰ καὶ κακὰ, καί-
 τοι ἐπαγγελλόμενοι ἐαυτοὺς καί τι κατωτέρους καὶ μεθοδικω-
 τέρους τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων. Τίς δὲ ὁ Ναυμαχίος
 οὗτος καὶ ποτὲ ἤμασε, δὲν ἀναφέρει ἡ ὑπὸ Ἀνθίου
 Γοζῆ μεταφρασθεῖσα Βιβλιοθήκη τοῦ Περικλείου. Ἀλ-
 λην δὲ πηγὴν, ἵνα σημειώσω, ἂν ὑπάρχῃ τι γνωστὸν
 περὶ τοῦ συγγραφέως ταύτου, δὲν ἔχω πρόχειρον. Τὰ
 παραγέμματα ταῦτα ὡς χρήσιμα εἰς τὴν ἀναγκαιότη-
 την ἐκπιδευσὶν τῶν γυναικῶν παρέφρασα πρότινων
 ἐτῶν εἰς στίχους ἀνομοεικτοὺς τῆς ἐντῆς συνηθείας
 γλώσσης ἐκ τοῦ παλαιοῦ Ἑλληνικοῦ κειμένου, φιλάξας,
 ὅσον τὸ δυνατόν, τὰς φράσεις καὶ τὰς λέξεις αὐτοῦ. Α-
 κολουθῶς ἡμῶς ἐξετέλεστα ἄλλην τελειοτέραν ὡπωσδή-
 ποτε παράφρασιν, τὴν ὁποῖαν μὴ ἔχων παρ' ἐμοί, ἀναγ-
 καζομαι νὰ δημοσιεύσω τὴν πρώτην γενομένην, ἵνα
 μὴ κηται ἄγνωστος ἄχρηστος, πρὸς τὰς ἐρασιμὰς Σκυρ-
 ναίδας καὶ Βυζαντίδας καὶ ἄλλας Ἑλληνίδας, ἐπιφυ-
 λαττόμενος ἅμα νὰ ἐκδόσω, ἂν εὐρῶ, καὶ τὴν δευτέ-
 ραν παράφρασιν διὰ τὴν αὐτὴν σκοπὸν.

Παρακαλῶ τὰς ἀγαθὰς μητέρας καὶ διδασκαλίστας
 καὶ πάσας τὰς λογίας Ἑλληνίδας νὰ ἐγκολπωθῶσι τὰς
 ἐφελίμους ιδέας τοῦ Ναυμαχίου, παλαιοῦ φίλου τῶν
 γυναικῶν, ἵνα διδάσκωσι κατ' αὐτὰς ἀναλόγως τὰς ὁ-
 μογενεῖς νεανίδας, θυγατέρας, μαθητρίδας καὶ φιλανά-
 δας, χάριν τῆς κοινῆς ὠφελείας καὶ αὐτῶν καὶ τῶν οἰ-
 κων καὶ τοῦ ἔθνους.

ΝΑΥΜΑΧΙΟΥ

ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ,

Κόρη, φύλαττε τὸ σῶμα ἄγρanton καὶ καθαρὸν,
 ἤμενον ἐν τῇ καρδίᾳ μελετήματα σεμνὰ.
 Μὴ γυρεύῃς τῶν λαγόνων τὸ πολυβαρὲς φορτίον,
 Μὴ δὲ πάλιν μὴ τρομάῃς τὰ παθήματα τῆς γέντας.
 Ἀλλὰ καθὼς βασιλεὺς μεταξὺ τῶν γυναικῶν,
 Ψυχῆς ὅμμα φαιδρὸν γέουσα ἐπὶ τοῦ βίου.
 Δέξω δὲ μετὰ τιμῶν καὶ γρησίων γυναικῶν
 Τότε θεῖους γενναῖς λόγους καὶ νοήματα λαμπρά.
 Οὔταρ δὲ ὁ πόθος ἔλθῃ τῆς συντροφικῆς ζωῆς,
 Ἀκούε καὶ τούτο, κόρη, τὸ πῶς πρέπει νὰ περῶς
 Καὶ τὸ δεύτερον τοῦ βίου τὸ ταξίδιον ἐμφορῶς.
 Ἄνδρα λάβε καὶ ἀγάπα κατὰ γνώμην τῶν γονέων,
 Καὶ ἂν ἦται χρυσοθήκη, εἶσαι ὅπως μακάριον.
 Εἰ δὲ μὴ ὅπως ἂν ἦται πρέπει νὰ τὸν υποφέρῃς.
 Καὶ ἂν ἦται συνετός, πείθου εἰς τὰ λόγια του,
 Καὶ συμφῶναι κατὰ πάντα καὶ περιποιεῖς αὐτόν.
 Εὐφραίνε αὐτόν ὅποταν ἔγῃ λύπας καὶ μερίμνας,
 Ἐπειδὴ παρηγορεῖ τότε εἶσαι τοῦ συμβίου.
 Ἄφινε τὰ ἔξω πάντα, ὅσα ἔργα τοῦ ἀνδρός,
 Σὺ δὲ φρονεῖς τὸν οἶκον νὰ φυλάττῃς ὡς πολυδα.
 Ὅσα δὲ εἰς τὰς γυναίκας περιττὰ μὴν ἐρωτᾷς,
 Ἀλλὰ μόνον δίδε γνώμην, αὐτὸς ὅταρ σ' ἐρωτᾷ,

Πλὴν καὶ τοῦτο σκεπτομένη καὶ βιάδεις καὶ ἐργάζεαι.
 Καὶ μὴδὲν ποτὲ μὴ δέλε μόνον σου ν' ἀποφασίζῃς,
 Ἡ νὰ ἐκτελέῃς, διότι ἔχει τέλος θλιβερόν.
 Ἐν μόνον ἄνδρα στέργε συντροφόφρον καὶ προστάτην,
 Ἐπειτα δ' εἰς ἄλλον ἄνδρα πώποτε μὴ γυνώσκῃς.
 Ἄν ὁ συντροφός σου ἦται, ὃ μὴ γένετο, τρελλός, —
 Ἡρᾷ νὰ τὸν υποφέρῃς, ὡς ὁ ἀσθερὴς τὴν νόσον.
 Καὶ ἂν ἔγῃς, κόρη, λύπας, κρύπτε καὶ ποτὲ μὴ λέγῃς.
 Μὴδὲ κἂν εἰς τοὺς γονεῖς σου, ὅσα πράττει ὁ ἀνὴρ σου.
 Ἀλλὰ μόνον καὶ φρονίμως πρόσθε νὰ διαρθώρῃς.
 Ὁ ἐρεθισμός περᾷ καὶ τὸν συνετόν αὐτόν,
 Τὸν δὲ ἄφροντα πολλὰκις ἐβελίξεν ὁ πρῶτος λόγος.
 Ἐὰν δὲ ὁ σύζυγός σου ἔγῃ μετ' ἀχρείων σφύσεις,
 Μὴ ἐνῆρτιψαι, τέκνον, κ' ἔλθῃς μετ' αὐτοῦ εἰς ἔριν.
 Ἀλλὰ ἐμβαλλε πλαγίως ἐν αὐτοῖς ἀσυμφωνίαν.
 Αὕτη ἡ ὁδὸς εὐκόλως τὴν φιλίαν διακρίνει
 Τὴν κακὴν, καὶ ἄλλους φίλους ἀγαθοῦσας προσλαμβάνει
 Διὰ τῆς φρονήσεώς σου· ἰδοὺ τρόπος γαλήνιος.
 Τίς ποτὲ ἄνδρα ἀνάγκης θέλει φίλον τὸν κακόν;
 Σὺ λοιπὸν, ὡς ἄφρον φίλον τὸν συμβίον σου ἀγάπα,
 Καὶ ἂς βλέπῃ πρὸς τοὺς ἄλλους, ὅτι ὑπεραγαπᾷς
 Τὰ κακόμοιρά σας τέκνα, κἂν ἐκ φύσεως αὐτὸς
 Ἡ πρὸς σὲ ἢ πρὸς αὐτὰ δὲν ἐμφαίῃ πιστὴν κλίσιν.
 Φύλαττε προσέτι, κόρη, καὶ τὰς συμβουλὰς μου ταύτας!
 Μὴ φιλέῃς, ὡς προβαίῃς μὴδὲ πάλιν κατηφῆς,
 Μὴ δὲ ἄσπεργος ποτὲ, ἀλλὰ φιλεργὸς ἐν τάξει.
 Μὴ κακὴ πρὸς ὑπερέτας ἢ παραπολὺ καλή.
 Εὐκόλος πολὺ ἂν ἦσαι ἐπὶ τέλους ζημιώσαι.
 Οὕτω καὶ οἱ τοιμηροὶ κατακτῶσι τοὺς δειλοὺς.
 Καὶ φιλίας ξένων φεύγε, πρὶν παρ' ἄλλων φασίῃς
 Ποῖον ροὺν καὶ ποῖας ἔξεις ἔχουσιν αὐτοὶ σαφῶς.
 Καὶ ποτὲ σου κακὴν γράϊαν εἰς τὸν οἶκον μὴ δεχθῇς,
 Ἐπειδὴ πολλῶν οἰκίας ἔκανσαν τοιαῦται γράϊαι.
 Μὴδὲ στέργε σχετιλὴν ἀκριτόλογον γυναικα.
 Χρηστὰ ἦθη γυναικῶν φθέρουσιν οἱ κακὲς λόγοι.
 Μὴ τρελλαίρεσαι, ὦ τένα, διὰ τὸν καλλωπισμόν
 Τοῦ χρυσοῦ, καὶ πιστεύσόν με, οὔτε θέλει ὁ λαμός σου
 Αἰθεὺς πορφυροῦς, κυτρίους ὑακίνθου καὶ ἰάσπου.
 Ἀργυρὸς, ἄργυρος καὶ κόριν ἔστιν ἐν καὶ τὸ αὐτό,
 Καὶ λιθάρια ποικίλα ἔχει πᾶς αἰγιαλός.
 Πολλὰ ἔχουσι τοιαῦτα καὶ τῶν ποταμῶν αἱ ὄχθαι,
 Τὰ φορέματα τὸ αἶμα κοκκίζει τοῦ ὀστράκου
 Καὶ εἰς ταῦτα φουσίδνται αἱ φουσώδεις κεφαλαί.
 Ἀλλὰ σὺ, ἀγνή παρθένε, φεύγε στολισμοὺς ματαίους
 Μὴδὲ τὴν μορφὴν σου δίδε συνεχῶς εἰς τὸν καθρέπτην,
 Μὴδὲ τὰς σειρὰς τῆς κόμης πλέκε τόσον περιάλλως,
 Μὴδὲ μέλαινε τὰς ἀκρας, ὡς αἱ ἄλλαι, τῶν βλεφάρων.
 Ἐπειδὴ εἰς τὰς γυναίκας δὲν ἐχάρισε ἡ φύσις
 Ἡμυτέλιστον μορφὴν πρὸς μετασχηματισμόν,
 Νὰ τεχνέθωνται γελώως ἄλλῃν ὄψιν, ἄλλο δέσμα.
 Πῶς λοιπὸν εἰς γυνεὴν ἄνδρα, κόρη, νὰ φανῇς,
 Οὔταρ τὸ φαρτὸν σου σῶμα καθημερινῶς ποικίλλῃς;
 Εἰγὼ βλέπω τότε ἄλλῃν ἄλλοτε ἐξ ἄλλης φίλῃν,
 Φαινομένην ὡς γυναικα μίαν ἐν πολλαῖς μορφαῖς.

I. Γ. Δ.